

Dafni Kalotaj

Dodir
MUZIKE

Prevela
Tatjana Milosavljević

■ Laguna ■

Naslov originala

Daphne Kalotay

SIGHT READING

Copyright © 2013 by Daphne Kalotay

All rights reserved.

Translation Copyright © 2013 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Posvećeno Džudi Lejzer

*Jer je harmonija simfonija, a simfonija je sklad...
Stoga se muzika suviše bavi načelima ljubavi.*

PLATON

Prolog

BILO JE TO JEDNO OD ONIH UGODNIH MAJSKIH POSLE-
podneva kad izgleda da je sve, pa i vreme, konačno leglo
na svoje mesto. Prohujali su žustri vetrovi i nestalo je uporne
sivkaste koprene, te studene prepreke proleću u Novoj Engle-
skoj. Toplina dana bila je lekovita i stvarna i duž cele Ulice
Njuberi ljudi su pijuckali ledenu kafu, šetali bez žurbe i vodili
duge razgovore mobilnim telefonom. Trgovci i frizeri izašli
su pred svoje radnje da pokažu lice magličastom suncu. U
salonu *Suprim* – preko puta Hejzelinog butika – žene su sve
odreda tražile i pedikir, pored manikira, i onda su, umesto
da unutra sačekaju da im se nokti osuše, obazrivo izlazile
na pločnik i mlatarale rukama. To je bilo negde na sredini
Njuberija, kad već prođeš jeftine radnje u trendu i prodav-
nice sladoleda, ali još daleko od dela s visokom modom.
Izašavši na pauzu, Hejzel ugleda žene na drugoj strani ulice
i pomisli: Što da ne? Bio je to jedan od onih dana kad svako
zaslužuje da se malo počasti – a sitna uživanja su često naj-
slađa od svih.

U salonu, mlada žena po imenu Mi smestila ju je u udo-
ban mehanički naslonjač, pred kojim je kupka za stopala već
strujala, i predložila joj koralnocrvenu. I premda je Hejzel

---

odavno vodila računa da uvek bude doterana (njen posao je, zapravo, nametao to kao neophodnost), tako zavaljena u naslonjač sličan prestolu, dok joj neko ljušti stopala, ustanovila je kako je prožima blago uzbuđenje, ako ne i lagani stid. Mi je radila brzo, nanoseći lak hitrim, kratkim potezima četkice. Kako joj je ponestalo japanki za jednokratnu upotrebu, od papirnih tanjira i samolepljive papirne trake napravila je improvizovane sandale, pa je Hejzel – nakon što je utisnula Mi na dlan napojnicu u iznosu pedeset odsto od cene – mogla da se odgega u susedni lokal i kupi svoju poslepodnevnu kafu bez opasnosti da ošteti tek sređene nokte ili stopala. Stojeći u redu, s vedrom prolećnom torbicom o ramenu i kožnim baletankama što su poput zečjih ušiju štrčale iz nje, Hejzel je bila svesna sebe kao nekog ko, blagodareći savršeno nijansiranoj kosi (više plavoj nego sedoj), dobro skrojenoj lanenoj haljini i debelim zlatnim mindušama, može da preobrazi papirnu obuću u simbol prikladnosti i situiranosti.

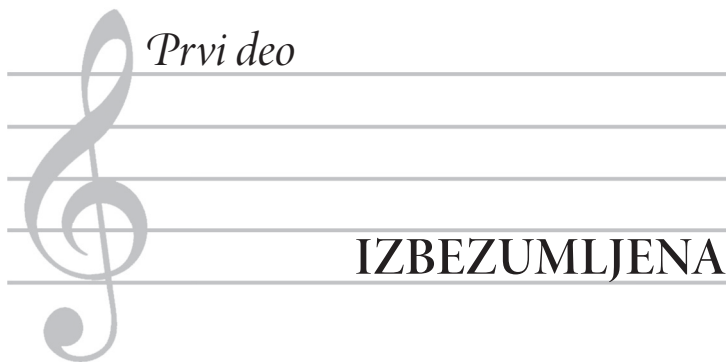
Pažljivo prevalivši još nekoliko koraka, ona poruči ledenu moku od devojkice s pirsingom na jeziku. Bilo joj je žao njene majke, ko god da je, i uhvati sebe kako odvraća pogled kad joj je devojkica s izvesnim poteškoćama rekla: „Tri dolara i jedanaest centi.“ Hejzelina kćerka nikad nije poželela da uradi nešto tako. Hejzel nije mogla a da ne bude ponosna zbog toga i, sad kad je Džesika bila verena, osećala je olakšanje koliko i oduševljenje.

Osmehnula se pri pomisli na to, i pri pogledu na svoje koralnocrvene nokte na nogama. Najzad je izgledalo da život ide kako treba. Počinjala je sezona venčanja i u radnji je bilo sve više posla, pa je mogla računati na to da će otići i neka ekstravagantnija roba, poput stolice za ljuljanje izrezbarene od debela drveta i ovalnih činija od liskuna. Već je jedva uspevala da pri ruci uvek ima dovoljno papira boje jorgovana i

---

srebrnih traka. Pre podne je čak uspela da nagovori nekog da kupi poslednju od onih ogromnih limun-žutih vaza. Izgledalo je da je žena prezadovoljna. „Moja sestričina će je obožavati!“, rekla je – što je samo potvrdilo Hejzelinu teoriju da ono što je za nekoga propast, nekom drugom predstavlja spas i da, u velikom poretku stvari, na kraju sve bude dobro.

Da, sad je verovala u to. Tek je poslednjih godina shvatila: ako prosto ne diraš tamo gde te boli, na kraju prođe samo od sebe. O tome je Hejzel razmišljala dok je uzimala svoju ledenu moku i obazrivo izlazila iz kafića. A tamo, kao opomena na to kako te sve život može iznenaditi, kako se sve može svet okrenuti naglavce, tamo je, sa svojim krupnim smeđim očima, stajala Remi.

Prvi deo

IZBEZUMLJENA

Poglavlje 1

KAD JE TE ZIMSKE VEČERI STIGLA NA PROBU, IZA PODIJUMA je zatekla mladog čoveka u vrećastim pantalonama i širokom kratkom sakou. Bio je to Remin poslednji semestar na Konzervatorijumu; imala je dvadeset dve godine i još jedno mesto ju je delilo od prve stolice. Muškarac nije rekao ništa, budući da su pristizali i ostali studenti, samo je klimnuo glavom u znak pozdrava i čekao da se svi skupe i uzmu svoje instrumente. Vazduh je bio izuzetno suv, toliko da su kopče na futroli za violinu zavarničile kad ih je Remi dotakla. Pogledala je u muškarca, čije lice kao da je pokušavalo da kaže kako se ne događa ništa neobično, ne, uopšte ne.

Bila je 1987, nedelja. Prostorija puna studenata koji se još nisu oporavili od vikend žurki, svirki i veza za jednu noć. Njihov dotadašnji dirigent, gospodin Bergman, bio je nizak čovek koji je vrskao i nosio pantalone s posuvraćenim manžetnama; ovog novog su svi umorno, ispitivački zagledali. Imao je svetlu kožu, a tamna kosa padala mu je postrance preko čela. Njegovo lice, s istaknutim jagodicama i pravilnim nosom, odavalo je donekle utisak oštine. Remi je metnula

violinu pod bradu i isprobala žice uživajući u osećaju svake ponaosob, i malo dotegla čivije štimujući je.

Tek kad je Lin, s kojom je delila notni stalak, utrčala i zauzela mesto pored nje, muškarac je objasnio – nimalo podrobno – da se gospodin Bergman ne vraća. „I tako su“, objavio je, s prilično britanskim naglaskom koji je uspeo da zvuči duhovito i smeteno u isto vreme, „angažovali mene da ga zamenim.“

Bio je previsok za sako od tvida, ili možda samo premršav, previše dečački građen: Remi je zaključila da ne može imati više od trideset godina. „Kako je ono rekao da se zove?“, prošaputala je Lin, koja će kao koncertmajstor sigurno biti s njim na „ti“. Međutim, nije pomenuo nikakvo ime. Čovek kao da je s neba pao. Remi je zamišljala malu gomilu prtljaga koja čeka ispred sale za vežbanje.

„Dobro, dakle, u tom slučaju“, govorio je muškarac, „vrlo sam uzbuđen zbog odabira za ovaj semestar. *Šeherezada* mi je jedna od omiljenih.“

I meni, pomislila je Remi s blagom gorčinom. Nije prošao nijedan dan a da nije poželela da ona, a ne Lin, može da predstavi Šeherezadin zavodljivi glas, s onom početnom umilnom najavom i strastvenim spiralama koje slede. U slobodno vreme vežbala je solo deonice kao da su njene. Lin je, u međuvremenu, žustro nanosila kolofonijum na gudalo uzvitlavši nizak oblačak lepljive prašine, kao da iznenadna pojava tog muškarca nije ništa neobično i da bi se svakog časa od nje moglo zatražiti da odsvira svoju kadencu.

Muškarcu su oči bile sjajne, premda oivičene blagim senkama, a njegova košulja, raskopčana na vratu, bila je vidljivo zgužvana ispod sakoa od tvida. Imao je smeten izraz lica. Remi se najednom osetila ispunjena nadom, iako baš i nije umela da kaže zašto.

„Dobro, dakle“, objavio je muškarac vedro, tipično engleski. „Idemo.“

ZATRAŽIO JE DA POČNU OD SIBELIJUSA. REMI JE VOLELA sigurnost s kojom su njeni prsti definisali svaku notu i vibracije žica pod gudalom. Sala za vežbanje imala je odličnu akustiku; muzika se dizala nad njom, zvučni talasi prenosili su se između njenog tela i violine, od dodira prstiju leve ruke na žicama pa kroz desnu ruku u zapešće.

Novi dirigent je slušao, stičući sliku o dobrim stranama orkestra i onome što je postigao prethodni dirigent. „U redu, dakle“, rekao je blagim glasom, mahnuvši im da stanu. Talas osujećenosti zapljusnuo je Remi. Bila je samo jedno od mnogih lica podignutih prema njemu; kakvi su izgledi da novi dirigent sada, pred sam kraj semestra, otkrije šta ona sve može?

„Poćemo od takta sedamdeset četiri, pustite da se fraza sama od sebe završi.“ Otpevužio je frazu, i činilo se kao da je to uradio više iz zadovoljstva, a ne toliko da bi im pokazao. „Nek sasvim začuti, ne žurite u sledeću sekvencu. Vaš zadatak je da se postarate da slušaoci čuju značenje fraze – stoga im morate dati vremena da ga upiju.“ Podigao je štapić. „Hajde da čujemo samo drvene duvače.“

Dok su oni svirali, Remi je prosto osećala da dirigent pokušava da ih uspori, da bi potom pustio da se muzika ponovo ubrza. Gospodin Bergman nije tako radio.

„Ono što valja da imate na umu“, rekao je muškarac, kucnuvši štapićem o pult kako bi prestali da sviraju, „jeste da ono što muzika od nas traži nije uvek ispisano na notnom papiru. Možda moramo da usporimo premda nigde ne piše *ritardando*, ili da požurimo mada stoji oznaka za krešendo.

Tempo je nešto više od puke brzine.“ Izgovorio je to onako uzgred, kao da mu je misao maločas pala na pamet.

„Reč je, zapravo, o prolasku vremena. U životu – ne samo na notnom papiru. Znate kako vam se ponekad čini da sve glavačke srlja napred, ali onda je, u nekim drugim trenucima, sve mirno i spokojno? Kako ponekad imamo osećaj da tavorimo ili da samo taljigamo dan po dan – a onda nam odjednom izgleda kao da nas vreme zaobilazi, ili pak da nas i previše požuruje napred? U tome je, zapravo, suština tempa. To izražavam. Ne samo koliko se brzo ili sporo kreće *muzika* – nego koliko se brzo i sporo kreće *život*.“

Oči su mu se raširile pri pomisli na to. Bile su zelenkastoplave. Načas je izgledalo kao da će reći nešto vrlo lično. Međutim, samo je podigao štapić i zamolio drvene duvače da još jednom probaju da odsviraju onaj pasaž.

„BARABO, DOĐI OVAMO, ŠEĆERU! MOŽEŠ TI TO, BARABO!“

Baraba je izvirió iznad ivice reckavih crepova, kao da razmišlja da li da je poslušá. Hejzel je nazrela okruglu malu glavu pokrivenu mekim krznom i ponovo ga pozvala, uprkos tome što joj je došlo da ga prosto ostavi gore na krovu Divalijeovih – samo malo, dok ne završi pakovanje.

Da je barem Nikolas tu... Ali, dabome, već je bio u Bostonu, na svom novom radnom mestu; uvek je uspevao da izbegne ovo maltretiranje. Umesto njega, tu je bila madam Divalije, podbočena, usana stisnutih od brige.

„Barabo: *silazi, smesta!*“, viknula je Hejzel, odlično imitirajući glas voditelja kviza, premda nije bilo nikoga kome bi to bilo smešno ili makar glupo. Blago je prodrmlala stare drvene merdevine prislonjene na balkon, kao upozorenje Barabi šta bi moglo da usledi. Teški drveni kapci na jednom